LIBRARY OF CONGRESS
WASHINGTON DC

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 240. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 28-го ГРУДНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 28, 1965 No. 240. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 27 грудня 1965

В АМЕРИЦІ

ГРУПА РЕСПУБЛІКАНСЬКИХ КОНҐРЕСМЕНІВ ЗАКЛИКАЄ ДО КАМПАНІЇ ПРОТИ КОМУНІСТИЧНОГО КИТАЮ, щоб не допустити його до членства в Об'єднаних Націях. Голова цієї групи конґресмен Джан Б. Андерсон із Іллинойс заявив, що Уряд ЗДА не сміє допустити комуністичний Китай до ОН, бо він має за собою агресію в Кореї, Тибеті і В'єтнамі. Комуністичний Китай мав би місце в Раді Безпеки і міг би за допомогою вета не допустити до жадної ухвали в цьому тілі. В Асамблеї ОН 47 голосів було „за" Комуністичний Китай, 47 „проти", і 20 не голосували.

СПІЛКА ТРАНСПОРТОВИХ РОБІТНИКІВ В НЮ ЙОРКУ СХВАЛИЛА СТРАЙК НА 1-го СІЧНЯ, якщо до того часу не заключать нового договору про працю. Частина робітників хотіла починати страйк вчасніше, але голова спілки Майкел Дж. Квілл гостро виступив проти цього. Страйк визначений на самий Новий Рік на суботу 1-го січня о год. 5-ій вранці.

ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ МОЖУТЬ БУТИ ПОКЛИКАНІ ТІ, ЯКІ МАЮТЬ КЛЯСИФІКАЦІЮ 1-У, і які закінчили гай скул. При дотеперішніх військових переглядах їх відкинули тому, що не виконали задовільно тестів, виявляючи недомагання у військових фізичних й умових вимогах, але не дістали клясифікації 4-Ф. Рекрутаційний Уряд повідомляє, що в січні 1966 р. почнеться перегляд тієї групи рекрутів із клясифікацією 1-У, яких є коло 800,000. З цієї групи можуть покликати до війська коло 100,000 рекрутів.

ПІД ЧАС РІЗДВА В АРҐЕНТИНІ ПОШИРИЛИСЯ ВІСТІ ПРО ПОВОРОТ ПЕРОНА. Колишній диктатор Хуан Д. Перон живе на вигнанні в Еспанії, але його дружина від двох місяців живе в Арґентині і підготовляє поворот своєму чоловікові. Покищо вона старається замирити провідників Партії Пероністів, які розбиті на кілька груп. Перон на вигнанні від 1955-го року. Рік тому він хотів вернутися до Арґентини, але бразилійський уряд завернув його на вимогу арґентинського уряду, до Еспанії. Тепер під час повороту Перона мало б бути повстання в його користь.

ЛІТАК МУСІВ 26 ГРУДНЯ ОСІСТИ НА МОСТІ ВАШИНҐТОНА В НЮ ЙОРКУ, бо пілот побачив, що не функціонує машина. В літаку було дві особи. Пілот хотів осісти на ріці, але не міг цього зробити, бо пасажир не вмів пливати. Летун пригадав собі, що на мості Вашингтона був малий рух, завернувся і осів на мості так, що навіть не припинив автового руху. Тільки один тягаровий автомобіль зачепив був за крило і відорвав його від літака. І летун і пасажир майже непошкоджені.

ВІД 1-го СІЧНЯ 1966 В КАНАДІ СПЛАЧУВАТИМУТЬ ПО 1.8 ВІДСОТКА НА СТАРЕЧІ ПЕНСІЇ. По стільки само на ці пенсії платитимуть також і працедавці, бо податок на ці пенсії виносить по 3.6 відсотка від прибутків від 600 дол. річно до 5,000 дол. Стареча пенсія виноситиме найбільше 104.17 дол. річно (залежно від заробітної платні). Теперішнє забезпечення на старечі пенсії виплачує по 70 дол. місячно по скінченні 70 років життя. Разом обидві пенсії можуть виносити найбільше 179.17 дол.

У СВІТІ

ЗА ТРАДИЦІЙНИМ ЩОРІЧНИМ ЗВИЧАЄМ ВІДБУЛАСЬ У ВИФЛЕЄМІ опівночі з минулої п'ятниці 24 на суботу 25 грудня ц. р. урочиста Богослужба, яку відправив єрусалимський патріярх монсіньйоре Альберто Ґорі. Богослужбу попередив традиційний похід з участю акредитованих в Ізраїлі і в Йорданії дипломатів до церковці Святого Різдва, побудованій над печерою, в якій — за переказом — ПречистаДіва породила Сина Божого. Йорданські власті видали в цьому році більше перепусток християнам з Ізраїлю, як будь-коли раніше. Не було теж ніяких інцидентів між різнонаціональними паломниками.

ПАПА ПАВЛО VI ПЕРЕСЛАВ в день Різдва 25 грудня безпосередні листи — президентові Джансонові через делеґата Апостольської Столиці у Вашингтоні, архиєпископа Еджідіо Ваноцці, — президентові Південного В'єтнаму генералові Нґуєнові Ван Тіє і північно-в'єтнамському президентові Го Чі Мінгові — висловивши в них свою радість з причини Різдвяного перемир'я та надію, що воно доведе до „справедливого і братерського миру". Газети звертають увагу, що оце вперше Папа безпосередньо активно включив себе в заходи в справі замирення у В'єтнамі.

У РІЗДВЯНОМУ ЗВЕРНЕННІ ПАПИ, ЩО БУЛО ПРОГОЛОШЕНЕ 23 ГРУДНЯ Ц. Р. „ДО ВСІХ ЛЮДЕЙ У СВІТІ", БУЛИ ПЕРЕВЕДЕНІ ПІДСУМКИ Другого Вселенського Ватиканського Собору й найважливіших актів за урядування Папи Павла VI. У тому великому зверненні, що мало 26.000 слів, знаходився теж заклик до миру, — щоб заінтересовані держави перевели „справедливі і щирі переговори", які „відсунули б усі перешкоди до миру". Папа, нікого за іменем не назвавши, звернув увагу світовим лідерам, що „може вони є на злій дорозі", щоб перевірили свою політику. Папа наятаврував агресію „проти сусідів", яка примушує хапатися за зброю в своїй обороні.

ЯПОНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЕЙСАКУ САТО ВИСЛОВИВ ОСТРАХ з приводу загрози збоку Комуністичного Китаю. Він вимагав договору проти поширення атомової зброї та про ґарантію безпеки для країн, які не мають атомової зброї, але мають атомово озброєних сусідів. Сато дав широке інтерв'ю співредакторові „Н. Й. Таймсу" Джеймсові Рестонові. Він закидав Москві насильну й безправну окупацію Курільських островів.

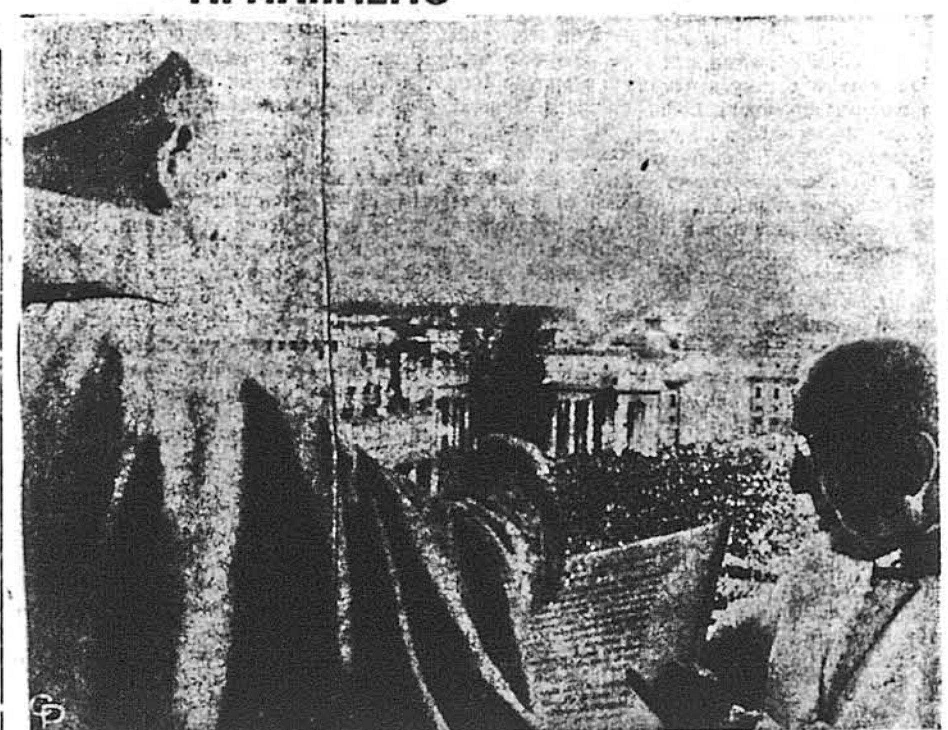
МОСКОВСЬКІ ГАЗЕТИ „КОМУНІСТ" І „ПРАВДА" ЗНОВУ НАКИНУЛИСЬ проти Комуністичного Китаю, що той „саботує поміч міжнародного комуністичного світу" В'єтнамові в боротьбі проти „американських імперіялістів". Совєтські газети закинули Пейпінґові, що він „дискредитує" совєтську допомогу в'єтконґові та відкидає совєтські пропозиції щодо „спільної акції проти імперіялістичного аґресора".

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ЗАМБІЇ, САЙМОН КАПВЕПВЕ, КОНФЕРУВАВ у Вашинґтоні з керівними американськими мужами, стараючися приєднати їх до пляну активного поборювання біло-расистського уряду в сусідній Родезії. Йому сказали, що справа Родезії належить до компетенції Британії, зате ЗДА готові помогти Замбії в доставах газоліни, яку вона діставала через Родезію, і в будові нового шляху до столиці сусідньої Танзанії.

ПІСЛЯ ПЕРЕМИР'Я У В'ЄТНАМІ — ВІДНОВЛЕНІ БОЇ. — БОМБАРДУВАННЯ ПІВНІЧНОГО В'ЄТНАМУ ТИМЧАСОВО ПРИПИНЕНО

Сайгон. — Після 30-годинного перемир'я, що його проголосило американське і союзницьке командування в Південному В'єтнамі — відновилися наземні бої, після того, як стало очевидним, що комуністи переводять на різних відтинках фронту по всьому терені Південного В'єтнаму офенсивні бойові дії. Американське командування спершу не оприлоднювало комуністичних атак і намагалося легковажити їх, не мавши певности, чи це може тільки льокальні інциденти. Однак згодом, коли розвіялись всі сумніви щодо комуністичних інтенцій, проголошено, що від навечер'я Різдва Христового, ото ж ще навіть за тривання 12-годинного перемир'я, що його проголосили самі комуністи, до півночі з минулої суботи на неділю, комуністи перевели 84 бойових дій — терористичних атак або наскоків і засідок. Комуністи насправді ніколи не визнали ані не оприлюднили американської пропозиції щодо 30-годинного перемир'я. З відновленням бойових дій — американське летунство перевело в минулу неділю — в південній Азії був тоді вже понеділок — 148 летунських атак проти зосереджувань комуністичних партизанських сил та в провінції Лонґан, на південь від Сайгону, де комуністи заатакували шість повітових столиць і провінційну столицю Танан. Однак американське летунство, однаково на наземних базах у Південному В'єтнамі, як і на літаконосцях на Південно-китайському морі дістало наказ стриматися від усяких налетів проти Північного В'єтнаму. Причини цього розпорядку, ані теж часу, в якому він обов'язуватиме, не подано. У пресових коментарях згадується про можливість ведення закулісових мирових заходів, як також про тактичний маневр збоку ЗДА, обрахований на психологічний ефект, головно серед усіх тих, які — як Папа Павло VI — дійсно щиро бажають приверення миру у В'єтнамі. Америка — читаємо в тих коментарях — хоче доказати ще раз, що вона має добру волю і що чекає тільки на заяву збоку Північного В'єтнаму, що той готов приступити до переговорів, які не мали б на цілі капітуляцію Америки й Південного В'єтнаму, а дійсно справедливий мир.

Під час латинських Різдвяних свят перебував — впродовж чотирьох днів — у Південному В'єтнамі голова шефів об'єднаних штабів генерал Ерл Дж. Вілер, — трохи коротше перебував там також шеф штабу армії ген. Гаролд К. Джонсон. Вони обидва брали участь у Богослужбах, що їх відправляв в різних станицях американських збройних сил у Південному В'єтнамі кардинал Франсіс Спеллман. В одній із своїх тамошніх проповідей він заявив, що, мабуть, йому вже не доведеться виконувати його традиційної щорічної подорожі до стаціонованих далеко поза межами ЗДА американських військ, щоб переводити з ними Різдво: кардинал Спеллман має вже 75 років. Під час Різдвяних свят об'їздила теж американські військові бази у В'єтнамі 12-членна театрально-розвагова дружина на чолі з відомим артистом-гумористом Бобом Говпом. Між членами тієї його дружини були деякі видатні зірки фільму й музичної комедії, як ось Керол Бейкер, Аніта Брайєнт, і ін. Час і місце їхніх продукцій, яким придивлялись десятки тисяч американських військовиків, так само, як час і місце Богослужб, що їх відправляв кардинал Спеллман, були до останньої хвилини засекречені й не були оприлюднювані місцевою пресою з уваги на загрозу терористичних атентатів збоку комуністів. Американські військовики дістали впродовж двох тижнів перед самим Різдвом 220 тонн дарунків з ЗДА — не рахуючи персональних дарунків від членів родин, а також буквально десятки тисяч святочних листівок.

ПАПА ПАВЛО VI ЗАКЛИКАЄ ДО МИРУ. — Передаючи з балькону собору св. Петра свої Різдвяні привітання і благословення для вірних Католицької Церкви і людей всього світу, Папа Павло VI виступив із закликом встановити загальний мир у світі, і зокрема припинити криваві бої у В'єтнамі.

Президент провів Різдво в родинному колі в Тексасі

Джансон Ситі. Тексас. — Президент Джансон із пані Джансон на Різдво був на Богослужбі в епископальній церкві св. Варвари в недалекому містечку Фредериксбурґу. Президент сам керував автом і заїхав ним аж під двері малої церкви. Богослужбу відправляв о. Дж. В. Ленгсдорф, який молився і за американські війська у Полудневому В'єтнаму. Президент. пані Джансон і їхня старша донька. 21-річна Линда, прийняли Святе Причастє. Молодша доня Президента, 18-річна Лусі була на римокатолицькій Службі Божій в костелі Франсіска Ксавера в Стонволлі, яка почалася о год. 12-ій вночі. На Свят-Вечір Лусі заручилася з 22-річним летуном — Патриком Джаном Нудженом. Нуджент мав подарувати панні Лусі заручиновий перстень із трьома діямантами, але перед врученням дарунку просив дозволу у Президента. Президент дозволив і тепер плянують весілля в Білому Домі при кінці літа 1966-го року. Пара наречена Батько нареченого є ків Нуджента у Вокіґені, Іллиной. Батько нареченого є інвестиційним посередником. Молодий є католиком і панна Лусі в липні 1965-го року стала католичкою. Покищо не знати, де відбудеться вінчання Президентової дочки. Коли б воно мало відбутися в Білому Домі, то на це треба б дозволу вашингтонського католицького єпископа, бо згідно з приписами Католицької Церкви вінчання має відбуватися в церкві. Наречений панни Лусі відбуває тепер 6-місячну військову службу на летунській базі в Сан Антоніо, що є віддалена на 70 миль від фарми Президента.

Бюджет на 1967-ий рік може перевищити $110 більйонів

Вашинґтон. — Президент Джансон приготовляє бюджет на новий фінансовий рік, який почнеться 1-го липня 1966-го року. В урядових колах гадають, що буде важко втримати федеральні видатки в новому фінансовому році на висоті — $110 більйонів. Бюджет на 1965-ий рік виносив — 96.5 більйона, на 1966-ий рік він, як уже тепер передбачають, винесе коло $105 більйонів, але можливо, що він винесе аж $107 більйонів, бо в листопаді ц. р. значно збільшилися видатки федерального уряду у зв'язку з війною у В'єтнамі та із зростом домашніх видатків. Президент конферував в справі бюджету із директором Бюджетового Бюра, Чарлсом Л. Шульцом і був здивований, що новий бюджет такий високий. Президент рекомендував Шульцові по змозі зменшити якнайбільше окремі пункти запропонованого бюджету. З урядових кол не подають жадних чисел у справі нового бюджету, але вже тепер можна догадуватися, що зменшені будуть ті видатки, які є призначені на внутрішні справи. Мають зменшити і ті федеральні витрати, які призначені на оборонні цілі, але не на такі, від яких залежить бойова готовість наших збройних сил. Покищо не вирішена справа збільшення прибуткових податків у зв'язку із збільшенням видатків. Президент розглядає цю справу, про яку вже від довшого часу говориться, коли виявилося, що бюджет на 1967-ий рік має становити коло — $110 000 000 000.

Прем'єр Пірсон перевів ряд змін у складі канадійського уряду

Оттава, Канада. — В п'ятницю 17 грудня прем'єр Л. Б. Пірсон проголосив новий склад свого уряду, до якого увійшли 5 нових міністрів, а 8 замінені на своїх постах. Новими міністрами призначені: торгівлі — Роберт Г. Вінтерс, іміґрації — Жан Маршан, рільництва — Дж. Ґрін, пошт — Жан П'єр Коте, і без портфелю — Джан Тирнер. Без змін зосталися наступні: Прем'єр міністрів Лестер Б. Пірсон, міністер закордонних справ Павло Мартин, міністер оборони Павло Гелієр, міністер транспорту Джек В. Пікерсґіл, міністер публ. праць Дж. МекІлрайт, міністер юстиції Лусієн Карден, міністер рибальства Г. Дж. Робішо, міністер вереранських справ Роджер Тайлет міністер індустрії Чарлс Друрі, президент Прайві Кавнсил Гай Фавро, без портфелю сенатор Джан Коноллі, заст. мін. оборони Лев Кадіє, гол. дорадник Лерpі Пеннел. Замінили свої пости: Фінанси — Мічел Шарп, для справ індіян і північних територій — Артур Лейнґ, здоров'я—Аллен МекІчен, державний секретар — Джуді Ла Марш, праці — Джан Р. Ніколсон, лісівництва — Моріс Сове, президент скарбів — Е. Дж. Бенсон, ресурсів та енерґії — Джан Лук Пейпен.

УРЯД ІМІҐРАЦІЇ ПРИГАДУЄ ВСІМ ЧУЖИНЦЯМ ОБОВ'ЯЗОК ПОДАВАТИ СВОЇ АДРЕСИ

В місяці січні мають зголошувати адреси всі чужинці, крім дипломатів та сезонових фармерських робітників. Зголошуватися мають ті всі, які прибули на сталe перебування до ЗДА, але ще не мають права громадянства цієї країни. Зголошення адрес відбувається на окремих друках, які можна дістати в поштових урядах або в іміґраційних урядах. Там треба віддати виповнені і підписані картки з поданою адресою. Не вільно їх відсилати поштою.

Східньо-берлінська поліція вбила знову чоловіка при спробі його втечі на захід

Берлін. — 27-річний Гайнц Шенеберґер ударив зумисне своїм автом в заставу при одному з переходів у берлінському „мурі ганьби" з Східнього Берліну до Західнього, сподіваючись пробитись на захід. Однак ця розпучлива спроба не вдалася. Комуністична сторожа біля „муру ганьби" сильним вогнем обстріляла те авто. Названий його водій встиг вискочити й переступити кордон міста, але — важко ранений в шию — втратив притомність і швидко потім помер. З Західнього Берліну було видно, як комуністичні поліціянти витягли з авта другого раненого і відвели на ношах під сильною поліційною охороною двоє дальших осіб із того автомобіля. Американський командант у Західньому Берліні, в дільниці якого сталася ця трагічна подія, ген. Джон Ф. Френклін, гостро наятаврував „безглузде вбивання людей комуністами" та підкреслив, що його англійський і французький товариші, військові команданти своїх гарнізонів, цілком з ним солідаризуються. Це сталося в мин. неділю.

У Вінніпеґу відбулися річні наради Консисторії ГУПЦеркви

Вінніпеґ. — В днях 10-12 грудня відбулися тут річні наради членів повної Консисторії Української Греко-Православної Церкви під головуванням Митрополита Іларіона. Діловими предсідниками нарад були: о. Керніцький, Дмитро Керелюк, о. Василь Сенишин і Василь Самець а секретарями о. Степан Ярмусь і адв. Олекса Процюк. Після прийняття протоколу нарад Консисторії, що відбулися 21 травня цього року, й затвердження постанов і рішень Президії Консисторії, що були винесені від часу Тринадцятого Собору Церкви, члени Консисторії вислухали основного звіту Митрополита Іларіона про стан Церкви в Канаді, церковні ситуації в інших країнах українського поселення та про міжнародні церковні події. По цьому слідував звіт голови Президії Консисторії, о. прот. Томи Ковалишина, і відчитання звіту принципала, о. д-ра С. В. Санчука про діяльність Колеґії св. Андрея і стан теологічного факультету, на якому навчається 22 студенти. Усіх студентів перебуває в Колеґії цього року — 102. Після дискусій над звітами Консисторія приступила до розгляду низки інших справ, як невідкладна потреба написання й видання Історії УГПЦ в Канаді або принаймні матеріялів до такої історії. фінансування теологічного відділу при Колеґії. затвердження постанов Собору Єпископів та обрання членів Дослідно - Студійної Комісії, згідно з ухвалою останнього Собору Церкви. Окрему увагу було присвячено відзначенню в 1968-му році 50-річчя УГПЦ в Канаді і вирішено покликати до життя головний Ювілейний Комітет для опрацювання програми святкувань.

На українських курсах в Алберті навчається 619 студентів

Вінніпеґ. — Як повідомляє „Український Голос" з 22 грудня ц. р., в теперішньому шкільному році на українську мову в середніх школах (гай скул) Альберти записалося 619 студентів. Української мови з рівня Х кляси навчається 385 студентів, з рівня XI кляси — 167 студентів, а з рівня XII кляси — 67 студентів. Крім цього у двох школах так званих „джуньйор гай" (7, 8 і 9 кляси) навчається на експериментальній базі 77 студентів (57 у Торгилд і 20 у Радвей) отже усіх разом — 696. В цьому числі включено 19 учнів, які навчаються української мови при допомозі позаочних курсів. Найбільше учнів української мови має школа св. Йосифа в Едмонтоні, де вчительною є пані Ксеня Шкляна. В цій школі на українських курсах є 117 студентів. Навчання української мови відбувається в таких школах (цифри в дужках означають число учнів): Смокі Лейк (61), Вільна (31), Редвотер (21), Нюбрук (8), Радвей (11), Торгилд (40), Ту Гиллс (19) Мирнам (25), Дервент (14), Мондер (45), Ендру (51), Веґревил (21), Іннісфрі (12), Сіба Біч (10), Айрон Ривер (31), публічна школа Вікторія в Едмонтоні (64), сепаратна школа св. Йосифа (117), сепаратна школа Астина Обраєна (19). Дві останні названі сепаратні школи знаходяться в Едмонтоні.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ДОПОВІДЬ ПРО ШЕВЧЕНКОЗНАВЧУ ЮВІЛЕЙНУ ЛІТЕРАТУРУ.

Ню Йорк. — Дня 11 грудня Філологічна Секція НТШ влаштувала продовження доповіді проф. д-ра Володимира Безушка на тему „Шевченкознавча ювілейна література". Наукова Конференція, що її відкрив д-р Лука Луців, відбулася в Українському Інституті Америки в Ню Йорку. Прелеґент обговорив з черги працю д-ра Л. Луцева н. т. „Шевченко — співець української слави і волі. „Збірник проф Бойка і проф. Кошмідера про Шевченка і його твори, виданий німецькою мовою, з перекладами Шевченкових творів, та деякі праці про Шевченка, видані в Америці англійською мовою.

НОВИЙ ВИПУСК „ШАШКЕВИЧІЯНА"

Вінніпеґ. — В листопаді появився черговий випуск збірника „Шашкевичіяна". Число присвячене о. Володимирові Кальбі, великому українському патріотові, що очолював будову пам'ятника Маркіяна Шашкевича на Білій Горі. В „Шашкевичіяні" є такі статті: „Шашкевич і Шевченко", „о. Володимир Кальба", „Маркіян Шашкевич — Соборник", „Сувора Школа", „Пам'ятник на Білій Горі". В цьому числі поміщені маловідомий вірш, що його написав син Маркіяна Шашкевича, Володимир, в честь свого батька, як також рецензія на видану „Свободою" працю д-ра Луки Луцева „Маркіян Шашкевич".

УВАН У КАНАДІ ВШАНОВУЄ С. ҐОЛЬДЕЛЬМАНА

Вінніпеґ. — З нагоди Вісімдесятліття Соломона Ґольдельмана, видатного українсько - жидівського громадського діяча, члена Центральної Ради та Директорії, професора Української Господарської Академії, що припадає на день 18 грудня, ц. року, відбулося в УВАН дня 11-го грудня святкове засідання для відзначення заслуг Ґольдельмана для української справи. Зібрання відкрив і проводив ним проф. Яр. Рудницький, президент УВАН. Доповіді про ювілята виголосили д-р М. І. Мандрика, пані К. Антонович і проф. М. Боровський, що співпрацював з Ґольдельманом в УГА в Подєбрадах. Приявні одноголосно рішили вислати привітальне письмо проф. Ґольдельманові з приводу ювілею. Теж вирішено вислати йому деякі новіші видання УВАН у Канаді. Проф. Ґольдельман проживає тепер в Єрусалимі.

ВІДЗНАЧЕННЯ ДЛЯ Д-ра ПОДЛУСЬКОГО ЗА УКРАЇНСЬКІ ВІДЗНАКИ

Вашинґтон (І. С.) — Як уже подано недавно, в Американській Нумізматичній Виставці в днях 3-5 грудня ц. р. взяв участь д-р Ю. Л. Подлуський з виставкою „Народи в боротьбі проти комунізму. Їх медалі і відзначення", з багатою українікою. За досконале оформлення та багатий і рідкісний матеріял признало жюрі виставки в дні 5 грудня д-р Ю. Л. Подлуському окреме відзначення. У цьому ж дні д-р Ю. Л. Подлуський передав дві найцінніші медалі з своєї колекції, — Залізні Хрести за участь у Першому Зимовому Поході — на руки куратора Нумізматичного Відділу Вашингтонського Смитсонського Інституту, д-р В. Клейн-Стефанеллі з побажанням, щоб цей дарунок став початком колекції українських відзнак у цьому славному на ввесь світ музеї.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Двосічна зброя преси

В американській пресі стався в останніх днях випадок, який може послужити за клясичний приклад, що погоня за „новинкою", за вісткою, за сенсацією повинна йти завжди рука-в-руку з почуттям відповідальности за друковане слово. Коли ж такого почуття відповідальности нема, то, хоч надрукована вістка, може, й цікава, вона спричиняє шкоду громадській справі і приспорює прикрощі даному журналістові, редакції та газетному видавництву.

Як уже відомо з загальних вісток, президент Джансон отримав був від президента Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, італійського міністра закордонних справ Амінторе Фанфані, довірочне повідомлення про розмову двох приятелів Фанфані, італійських професорів, з президентом Північного В'єтнаму Го Чі Мінгом, з деякими натяками на можливість мирових переговорів у справі В'єтнаму. Державний секретар Дін Раск подякував Фанфані за його посередницькі послуги, просив робити їх надалі, висловив деякі застереження щодо конкретних пунктів заяви Го Чі Мінга і заповів, що дбайливо досліджуватиме цю справу. Тим часом вашингтонський представник щоденника „Сейнт Луїс Пост-Діспеч", почувши викривлену поголоску про цю справу, мабуть, внаслідок недискреції одного нюйоркського адвоката, який у свою чергу неначебто зловжив довір'ям свого приятеля, амбасадора ЗДА в ОН, і, не перевіривши справи в Державному Департаменті, передав вістку своїй газеті. Мало того, названа газета подала ту вістку з власною заввагою: „Америка дістала звідомлення про новий мировий контакт з Північним В'єтнамом і вже відкинула його" — що не відповідало правді.

Оця розмова італійських професорів з Го Чі Мінгом вірогідно все одно не довело б ні до чого путнього. А втім, передчасно оприлюднена вістка, та ще із наведеним тенденційним і невірним твердженням, поставила в дуже незручну ситуацію і міністра Фанфані, і амбасадора Голдберга та державного секретаря Раска, і могла породити враження, що з західніми дипломатами взагалі не можна розмовляти дискретно, бо в найбільш непригожий момент зміст тих розмов безцеремонно оприлюднюється. Очевидно, що Го Чі Мінг, який говорив з італійськими професорами без відома своїх пейпінгських опікунів, — мусів мерщій усе гуртом заперечити і приписати „злобній вигадці американців".

Американські газети, які з-правила у своїх редакційних статтях не полемізують одна з одною, а тільки оприлюднюють на своїх сторінках голоси читачів до редакції або, найвище, авторські статті колюмністів, засудили той виступ „Сант Луїс Пост Діспечу". Газети концерну Рендолфа Герста схарактеризували поведінку вашингтонського представника того часопису і його редакції, як „погану послугу" громадянству й державі. Зрештою, згідно з принципом, що одні газети не можуть таврувати других, на цьому й обмежилась критика. Зате підкреслено позитивно: треба мати довір'я до свого уряду, вірити в розум і чесність його керівників і головне — не друкувати неперевірених вісток, та ще й в справах, що відносяться до національної поведінки.

Преса — це могутня зброя. Вона може вчиняти чудеса, творити величні діла, але й може шкодити й калічити, якщо не керується почуттям відповідальности за друковані речі.

На становищі провінції

У колишній царській Росії, в умовах самодержавної реакції, українська література й мистецтво якщо й були інколи дозволювані для поширювання в народі, то тільки в рамцях дуже вузького етнографізму — пісенности, аматорського театру й літератури для т. зв. домашнього вжитку. Права мати власну самобутню літературу, високі досягнення в різних ділянках мистецької творчости за „хахлами" не визнавано. Якусь можливість участи української літератури і мистецтва в світовому розвитку рішуче заперечувано. Коротко кажучи, в усіх відношеннях Україна перебувала на становищі російської провінції.

Фактично на цьому становищі залишилась Україна й тепер, під окупацією московських большевиків. Не зважаючи на всі твердження про „величезні можливості" розвитку для української літератури і мистецтва в умовах „побудови комунізму", про їх „нестримний і бурхливий розквіт", творчість українських літераторів і мистців зазнає таких самих рестрикцій як за царського часу. Переконливу картину відсування української літератури і мистецтва на дальший плян, їх цілковитого упосліджування в порівнянні з російською літературою і мистецтвом дають між іншим щорічні т. зв. ленінські премії, що ними совєтський режим намагається стимулювати літературний і мистецький процеси. Якщо давнішими роками кремлівські самодержці пробували дотримуватися якоїсь пропорції в розподілі цих премій, то тепер головну увагу звертається на російську літературу й мистецтво, — на все те, що появляється російською мовою, чи те, що творять російські мистці.

Яскравим виявом цієї рестрикційної у відношенні до українських письменників і мистців політики є список кандидатур на „ленінську премію" 1966 року, проголошений режимним комітетом для розподілу цих премій. На всіх 18 кандидатур в ділянці літератури тільки одну подала Спілка Письменників України, і до того ж стосується вона бездарної й тенденційної п'єси відомого літературного режимника Олександра Корнійчука п. н. „Сторінки щоденника". Запропонованої різними установами й російськими газетами Дніпропетровська на „ленінську нагороду" трилогії російськомовного письменника Ф. Залати до української літератури зараховувати годі; вибір її лише підкреслює русифікаційну тенденцію. Одна-єдина кандидатура з УССР, подана Спілкою Композиторів України фігурує також і в ділянці музики — це „Симфонія Но. 2" А. Штогаренка. Немає ніякої „української кандидатури" на всіх 19 кандидатур в ділянці образотворчих мистецтв: Спілка Художників України приєдналася тільки до пропозиції союзних і інших республіканських спілок нагородити російського маляра С. Гарасимова за його серію картин „Земля Русская". В ділянці кінематографії запропонований до нагороди, і то московською кіностудією „Мосфільм", тільки фільм дружини О. Довженка Юлії Солнцевої п. н. „Зачарована Десна", накручений у Москві російською мовою. Ніяких кандидатур для представників Української ССР не зголошено взагалі в таких ділянках, як журналістика, публіцистика і театральне мистецтво...

Участь українців в розвитку „союзних" совєтських літератур і мистецтв дуже показова: на всіх 58 зголошено, не враховуючи Ф. Залати і Ю. Солнцевої, лише дві „українських". Такий стан свідчить про те, що Москва й далі тримає Україну на становищі упослідженої провінції.

ЗА ПОЛІПШЕННЯ ШКІЛЬНИЦТВА

Відомий американський знавець шкільництва і педагог Джеймс Конент у своїй, виданій минулого року книжці „Формування шкільної політики" підкреслював, що нові ідеї в справі освіти і виховання приймаються поволі, і тому не можна сподіватися швидких змін в цій ділянці.

В першу чергу підхопили думку Конента про те, що в цій ділянці конче треба співпраці, щоб, замість теперішньої випадковости і організаційної різнородности створити одностайну форму шкільної системи, яка зобов'язувала б цілу країну.

І так під проводом колишнього губернатора Норт Каролайни Террі Сенфорда влітку відбулася у Вашингтоні перша нарада в цій справі. А у вересні делегати з 50-ох стейтів в Кензас Сіті, Мізурі, вирішили створити крайову організацію, яка займалася б справою виховання в усій країні.

На початку грудня постав у Ню Йорку окремий організаційний виконний комітет, до якого ввійшли 10 губернаторів та педагоги з усіх ступенів шкіл. Цей комітет започаткував свою діяльність як Централя у виховних справах. Губернатор Ровд Айленду, Джан Дж. Чейфі, очолив Виконний Комітет, піврічний бюджет якого схвалено в сумі $147,000. Мають найменувати виконного директора цього Комітету з річною платнею $40,000.

Згідно зі схваленим статутом нова організація зможе правно діяти аж тоді, коли її ратифікують принаймні 10 стейтових легіслятур. Досі ратифікували статут такі стейти: Гаваї, Арккенсо і територія Дівочих островів. Стейти Ню Джерзі і Міннесота схвалили статут за допомогою виконних заряджень. 29 стейтів, в тому числі і Ню Йорк, неофіційно зобов'язалися співпрацювати з цим Комітетом, який офіційно названо Комітетом у справах виховання.

Цей комітет стане форумом, на якому відбуватимуться дискусії над виховними та освітніми справами, стане джерелом інформацій про всі шкільні проблеми.

Після ратифікації стейтами, комітет призначить Освітньо - Шкільну комісію, до якої увійдуть по 7 представників від кожного стейту: губернатор, два представники стейтової легіслятури і 4 найменовані губернатором педагоги з різного рівня шкіл.

Цей комітет не матиме права вести будь-якої шкільної політики, а лише даватиме свої рекомендації в справі програми, і думки тих членів, які не погоджуватимуться з цими рекомендаціями.

Комітет координуватиме шкільні проблеми в цілій країні, в якій цими проблемами займаються стейти та міські й сільські громади.

Одночасно треба згадати й про те, що в перших днях грудня відбулася конференція представників Асоціяції Південних Коледжів і Шкіл та Південної Районової Виховної Конференції, на якій дискутанти стверджували, що в південних стейтах шкільна справа в порівнянні з рештою країни стоїть на нижчому рівні. На цій конференції також визначено фактори, що гальмують розвиток шкільної справи в південних стейтах: 1) замалі платні вчителів, 2) замалі видатки на кожного учня та 3) великий відсоток неписьменних.

Стверджено, що на Півдні пересічна учительська платня на $1,200 нижча, як платні в інших стейтах, а платні професорів коледжів на 20 відсотків нижчі як їхніх колег на Півночі.

В південних стейтах на навчання одного учня в 1964 році витрачено пересічно $337, а в інших стейтах — $507. Згідно з переписом населення 1960-го року в південних стейтах 15.7 відсотка осіб у віці 25-ти і вище років навчалися в школах менше як 5 років, а в усіх інших стейтах таких осіб було тільки 6.3 відсотка.

Педагоги південних стейтів вирішили піднести шкільництво на вищий рівень, що тепер легше здійснити, бо скасовано законні перешкоди, які расовими обмеженнями не допускали негрів до шкіл, в яких навчалися білі учні.

У найбільшому в країні місті Ню Йорку плянують змінити шкільну систему завівши новий організаційний шкільний плян. Період обов'язаного навчання в цьому місті становить 12 років.

Окремі комісії плянують, щоб від 1968-го року діти навчалися 4 роки в початковій школі (праймері грейдс), 4 роки — в середній школі (інтермедієйт скул) і 4 роки — в старшій вищій школі (сеньйор гай-скул).

Всі старші вищі школи (сеньйор гай скул) мусять бути інтегровані, тобто в кожній з них мусить бути щонайменше 18 і не більше 40 відс. негритянських учнів.

Як бачимо, ця нова система обов'язкового навчання має на цілі також зрівняти всіх учнів у великих містах під расовим оглядом.

Всі ці зміни й пляни змагають до того, щоб поліпшити шкільну справу в цій країні.

Л. Г-ків

„ПОЕТИКА" Дм. ЗАГУЛА

Як відомо, поета Дмитра Загула розстріляли за наказом московського режиму в Україні. Довгий час його твори і, зокрема, книжка з теорії літератури „Поетика" були заборонені.

Тепер, після т. зв. регабілітації, письменник Борис Антоненко - Давидович під час обговорення шкільної програми в Києві сказав, що у школах погано вивчається інструментовка вірша, і він вважає, що „в цьому прислужилася б чудово книжка Дмитра Загула „Поетика", яку слід видати"... (З „Літературної України" 30-го листопада 1965 року).

Ярослав Курдидик

ЗНОВУ РАКЕТИ ПРОТИ БОМБОВОЗІВ

Наскільки ЗДА стали чутливими в ділянці своєї оборони можна ствердити з того, що в усій американській пресі пролунало тривожним хором питання: чи потрібно переводити якісь зміни в нашій обороні якраз тепер, коли ми встряваємо щораз глибше у В'єтнамську війну, а наша збройна сила розкинута по цілому світі?

За притоку до надзвичайно гострої полеміки з цього приводу послужив факт, що Уряд президента Джансона зактуалізував питання: ракети чи бомбовози, і котре з них зредукувати в чию користь?

Фахівці, які належать до „школи" одного з основоположників Стратегічної Летунської Команди, генерала Ле Мея, що був завжди проти однобічности, тобто проти того, щоб спиратися виключно на ракети або виключно бомбовози, пропагують створення „велетенської і найсильнішої суміші", що охоплювала б ідеально зрівноважену кількість далекосяжних бомбовозів і ракет. Кола, які проти того, щоб сполягати виключно на силі міжконтинентальних, далекосяжних ракет, слушно твердять, що з оперативною силою ракет не переведено конкретно жадної проби, яка підтвердила б певність їх нищівних наслідків. Бомбовози з людською обслугою — заявляють вони, — хоч у порівнянні з ракетами значно повільніші, зате їхня оперативна діяльність на 90% певна.

І ось тепер, коли справа з виелімінуванням бомбовозів перейшла із гарячої в дещо холоднішу стадію, виявляється, що секретар оборони МекНамара не хоче, як то твердив сенатор Рассел, „позбавити ЗДА їх найбільшої ударно - нищівної сили", — навпаки, має на думці піднести пропорційне відношення оборони ЗДА „із доброї на ще кращу" ступневим удосконалюванням в однаковій мірі бомбовозів і ракет.

Конкретно кажучи, це є вже затверджений президентом Джансоном плян побудови нових бомбовозів „ФВ-111", які мали б до 1971 року замінити дотеперішні „Б-52" і „Б-58". Новий бомбовоз ФВ-111 матиме швидкість 2.000 миль на годину, удвоє більшу, як швидкість „Б-52" і „Б-58" і коло 6.000 миль радіюсу дії. Він спроможний перевозити 50 бомб вагою 750 фунтів кожна.

Перша трудність, з якою зустрінуться експерти, буде, мабуть, найбільша: вирішити, котрий з усіх запропонованих проєктів найліпший з точки зору офензивної і дефензивної спроможности. При цьому братиметься під увагу не так кошти, як „мертва прогалина", отже період, протягом якого можна буде зреалізувати плян перебудови так, щоб не захитати, не послабити оборони з можливими трагічними наслідками. І якраз відносно цієї „мертвої прогалини" можна зустріти в пресі найбільше пересторог, завваг та порад, яким би то чином її можна найефективніше виминути. Бо все, що є новим, включає в собі й чимало „далекого та чужого". Тож, щоб вивчити та засвоїти всі „світла і тіні", треба багато часу, а час і є найголовнішим чинником, який береться в розрахунок.

Як недавно виявилося, на рішення негайно ввести „зміни на поліпшення" вплинули зібрані американською розвідчою сіткою інформації про те, що в СССР також розпочинають модифікацію бомбовозів і ракет, які почали „старітися", отже не задовольняють уже своєю швидкістю та засяжністю.

Не менш пекучою стала й справа введення змін у Далекосяжній Системі Пересторогн, яка, з уваги на щораз більшу розбудову підводних човнів з ракетними викиднями і на щораз більше умасовлення далекосяжних ракет, майже затратила свою практичну контрольну вартість.

Те саме стосується і до протиракетних ракет. Ось, наприклад, совєтські протиракетні ракети САМ у В'єтнамі не виявили достатньої ефективности у протилетунській обороні. Зі збитих над В'єтнамом 160 американських літаків цими ракетами збито заледве 9, а решта була зістрелена зенітною артилерією або кулеметами. Далі: виявилося, що в нищенні протилетунських ракет та їх викиднів джетові бомбовики, обслуговувані людьми, мали надзвичайні успіхи.

І тому треба думати, що рішення, прийняті секретарем оборони МекНамарою разом зі штабом його дорадників та експертів, правильні і заспокоять не лише американську публічну опінію, але й опінію всього вільного світу.

На одній із останніх своїх пресових конференцій МекНамара заявив: „Яких змін нам не довелося б переводити у відношенні між бомбовозами і ракетами, цих останніх ми маємо у чотири рази більше, як має СССР, а транспортовою ефективністю ракет, головним чином типу „Поляріс", перевищуємо СССР десятикратно".

СИНЬОГОРИЙ КИЇВ
Із „Київських сонетів"

Зійди на горя,
вийди подивиться —
Господня ласка
світиться крутом!
І, ніби скарби
над святим Дніпром,
Приховує минуле Хоривиця.

Як Щеків щит —
висока Щековиця,
І горя Кия, оповиті сном...
Що їм ще сниться:
грізний бурелом?
А чи прийдешнє,
як леґенда, спиться?..

Мов лебедіє Либедь у долині:
Як спека палить
спрагнені уста!
Коли вже буде
буря в Україні?

Коли у сяйві княжого Хреста,
Як Божого
благословення вияв
Зависочіє синьогорий Київ?!

МИКОЛА ЩЕРБАК

ЄПИСКОПИ І ПОЛІТИКА

Мюнхен. — У жовтні цього року Рада Євангельської Церкви Західньої Німеччини видала проголошення в справі відносин Німеччини з її східніми сусідами. В проголошенні окреме місце уділено польсько - німецьким відносинам у минулому й сучасному і висловлено надію на мирне співжиття цих народів.

Євангельські єпископи не побоялися висловити думку, що кордони між Польщею і Німеччиною треба урегулювати так, щоб поляки мали для свого розвитку достатній простір: мовляв, Польща втратила на сході території, що перейшли до Совєтського Союзу.

Ми вже мали нагоду завважити, що поляки втратили на сході землі чужі — українські, білоруські, литовські, які поляки силою захопили в роках 1919-1920. Але не це тема теперішньої статті.

Із проголошення німецьких євангельських єпископів випливає, що вони готові визнати кордони Польщі, далеко посунені на захід, в надії, що замирення з поляками уможливить прилучення совєтської зони Німеччини до Німецької Федеративної Республіки.

Урядова польська преса поставилася до проголошення німецьких євангельських єпископів неприхильно. В Західній Німеччині почин єпископату Євангельської Церкви частина преси привітала, але урядові кола в цій справі не висловили своєї думки.

На цьому акція церковних достойників не скінчилася. Перед закриттям Ватиканського Собору польські єпископи вислали з Риму запрошення до католицьких єпископів Західньої Німеччини на урочистості в Ченстохові в 1966 році. Польська Католицька Церква хоче відзначити 1 000-ліття охрищення Польщі.

Лист польських єпископів кличе до замирення між німцями й поляками на основі християнської любови до ближнього. Католицькі єпископи Західньої Німеччини прийняли запрошення і ствердили це окремим листом. Німецька преса прийняла цей обмін посланнями прихильно, бо діялог між єпископами обох народів дещо виводить німецьку політику з мертвої точки.

Як поставився польський комуністичний режим до цих фактів?

Насамперед, треба ствердити, що преса польської „народної демократії" не опублікувала обміну посланнями між єпископами. Про зміст цих документів поляки могли довідатися тільки через закордонні радіовисильні. Коли вже далі не можна було мовчати, урядова преса в Польщі почала атаку на польських єпископів, мовляв, „від чийого імени" відважились вони мішатися в закордонну політику? При тому не щадилося слів, щоб зганьбити „німецьких реваншистів", з якими польське духовенство „братається", запрошуючи їх до Ченстохови.

З'являється питання: чи уряд Гомулки - Циранкевіча діє так непримиренно в справі розмов між німецькими й польськими єпископами з власної волі?. Чи не в інтересі „людової Польщі" дійти до порозуміння з Західньою Німеччиною?

Слід зазначити, що реальні німецькі політики не вірять у можливість відновлення давніх кордонів на сході. Їх мрія — прилучити до Західньої Німеччини німецьку східню зону, що перебуває під совєтською окупацією. Адже навіть коли б німцям визнали кордони на сході з 1937 р., то не всилі були б німці заселити ті території. В Західній Німеччині є понад мільйон чужинецьких робітників, без яких німецьке господарство не може обійтися.

Цю ситуацію міг би використати польський комуністичний уряд. Але Гомулка мусить оглядатися на Москву. Саме тепер ведеться з СССР шалена кампанія проти німецьких „реваншистів", що, мовляв, збираються в атомовій війні відновити східні кордони і опанувати Европу.

Коли б варшавський уряд дозволив польським католицьким єпископам „брататися" з німецьким духовенством, то цим він викликав би проти себе гнів у Кремлі. Москва ніяк не заінтересована в замиренні між німцями, поляками та іншими „сателітами". Навіть зустріч польських і німецьких єпископів в ім'я Господа Христа уважають в Москві за загрозу інтересам совєтської імперії.

Тому варшавський уряд напевно не дасть німецьким єпископам права на в'їзд до Польщі на ювілей охрищення польського народу.

П. А.

ЗИМА, ПОВНА СПОДІВАНЬ...

А як буде з овочами? Чи буде досить їх у Києві на холодні місяці?

На це запитання відповів заступник директора „Київплодоовочторг" у „Радянській Україні". З картоплею справи йдуть непогано... Щождо овочів, то їх є дві третини пляну. Не вистачає моркви, буряків, капусти. Заготівля їх триває. Зате повністю і понад плян закладено цибулі, якої торік не вистачало. Добре забезпечені ми квашеними огірками, помідорами, томатом. Квасимо кавуни, заготовляємо яблука, соки... найбільша наша турбота — зберегти свої запаси взимку.

Місто входить у зиму, повне нових сподівань, — каже кореспондент Я. Тумаркін.

ТАКОГО ЩЕ НЕ ЗУСТРІЧАЛИ

На Волинь приїхали київські та львівські письменники, — повідомляє кореспондент „Радянської України" (часопис 27 жовтня) з Луцького. — Такого великого гурту письменників, як тепер, каже він, волиняни ще ніколи не зустрічали. Прибули Юрій Збанацький, Василь Кучер, Микола Зарудний, Ростислав Братунь, Іван Цюпа, Дмитро Косарик, Павло Автамонов, Петро Дорошко, Яків Стецюк, Кость Дрок, Валентин Лагода, Дмитро Луценко та інші письменники і поети.

У Володимирі та в селі Маяки гості подарували школам - інтернатам книжки до бібліотек.

Леся Лисак

ТРИ СТЕБЕЛИНИ ПШЕНИЦІ

В осінній, холодний день, під безлистим дубом, посеред поля зеленої озимої пшениці, італійський священик відправляв Службу Божу за померлих. Точніше кажучи — за помордованих большевиками під час другої світової війни італійських воєнно-полонених. Понад холодною зеленню стеблин неслися тихі слова: „Реквієм етернам дона еїс, Доміне, ет люкс перпетуа люцеат еїс".

Не було б у цій картині нічого особливого, якби... поле, на якому італійський падре правив Богослужбу, не було колгоспним полем в глибині Росії. І якби падре мав на це дозвіл влади. А найголовніше — якби падре приїхав туди леґально.

Але суть справи в тому, що падре відправляв цю Службу потайки, що, крім нього і одного очевидця, ніхто не знав про масові могили на полі — і що сам падре приїхав до Росії під прибраним прізвищем, на чужий пашпорт.

... Серед холодної зелені пшеничного поля, під безлистим дубом, стояв самотній падре. У звичайній одежі, без літурґічних шат. Без престола. Без чаші навіть. Замість чаші — він держав у руках невеличку металеву посудину. Із словами молитви підніс її вгору. Падре вірив, що його на перший погляд дивну Службу Божу вислухає Творець так само, як усі пишні „Реквієм" по пишних, золочених костелах.

Проголосивши останні слова меси, падре похилився до землі. Між буйну зелень пшениці він поклав невеличку воскову свічечку. Цим він сповняв волю старенької матері, яка просила його, щоб засвітив світло на гробі її сина. А опісля обережно вирвав із землі три тонкі стебелини й поклав їх у посудину, що служила йому за літурґічну чашу. Ці стебла він рішив передати родині замордованого, щоб посадила їх на своєму полі в Італії. Щоб вони там виросли, доспіли, видали зерно і відтак з року на рік відроджувалися в зеленій буйності, як символ невмирущости.

І тому цей розділ книжки зветься „Три стебелини пшениці".

Автор книжки каже про себе, що „він видумує історії більш правдоподібні від правдивих". Це — прекрасний італійський письменник - журналіст Джованні Ґуаресгі. Той самий, що в своїй неперевершено - творчій уяві створив дві знані на ввесь світ постаті: велетня Дон Камілля — сільського пароха, та його завзятого опонента — комуніста Пепоне, сільського війта. Книжку Ґуаресгі „Малий світ Дон Камілля" перекладено на двадцять сім мов. Цю чудову „контроверсійну" книжку подарував святої пам'яті Папа Іван XXIII — тоді ще апостольський нунцій в Парижі — президентові Франції Оріолеві як новорічний дарунок. Присвята звучала: „Для розваги й духової користи". Так, бо ця книжка в предивний спосіб сполучає в собі два елементи — незвичайну легкість вислову й незвичайну глибінь думок.

Написавши „Малий світ Дон Камілльо", Джованні Ґуаресгі не міг спинитися на місці. Читачі вимагали щораз нових епізодів із відвічної боротьби між двома силами — ясною і темною, між двома світами — світом священика Дон Камілля і світом комуніста Пепоне.

І напевно ці два видумані персонажі так глибоко вникли в душу письменника, що він написав про них декілька книжок. Останньою з цього циклу є „Товариш Дон Камілльо", розділ якої про три стебелини пшениці викликали особливо сильне зворушення.

Здавалося б, Служба Божа Дон Камілльо — без літурґічних шат, без чаші, без престола — могла відбутися тільки в уяві письменника. Здавалося б, у реальному житті всі ці справи виглядають інакше — не так особливо і не так зворушливо... Здавалося б так, аж одного дня прийшов лист. Один з цих так добре нам відомих листів — у сірій казьонній коверті, заадресований бурячковим чорнилом, заклеєний чорним разовим тістом. Лист звідтіля — з дому.

І в тому листі, між іншим, написано таке: „Як може вже вам відомо, монастир і церкву оо. Василіян вже давно перемінено на дім для старців. Священиків та монахів вивезено невідомо куди. І як приходить неділя — нема ані кому, ані де відправити Службу Божу. А без цього — як знаєте — неділя не неділя. Тож ми тепер ходимо щонеділі на третє село. Там залишилася старенька дерев'яна церковця, і там люди самі співають цілу Службу Божу. Нема тільки освячення дарів і Причастя. І євангелії нема кому прочитати. А решта все так, як колись священик відправляв Службу Божу".

Ви здригаєтеся, неначе на вас повіяло холодом зеленого поля, на якому італійський падре відправляв Службу Божу без престола, літурґічних риз та без чаші...

А вам здавалося, що це була видумана, хоч глибоко зворушлива історія. І що вона могла зродитися тільки в буйній уяві італійського письменника.

Лист, писаний спрацьованою рукою на сірому, казьонному папері — розказав історію, що перевищує попередню. Про людей, яким забрали і церкву і священика, але не могли забрати віри. Людей, що для них неділя без Служби Божої не є неділею. І тому вони самі „відправляють Службу Божу". Таку, якої ще, мабуть, не було в історії Церкви. Таку, про яку не говориться в ніякому церковному каноні. І ця „незвичайна" Богослужба доходить, без сумніву, туди, куди пливуть усі інші з пишних, позолочених церков. Можливо, що вона доходить першою.

... Хто це сказав, що „життя пише історії більш неймовірні, як ті, що їх творить уява письменника"?..

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
5020 OLD YORK ROAD PHILADELPHIA, Pa. 19141

Д-р Іван Рижій

ПРОФ. Д-Р ІВАН ПАНЬКЕВИЧ

В одному тижневику була згадка, що о. Володимир Ганицький опікувався Івасем Паньковичем, як своїм парохіянином в селі Рудно к. Львова, а опісля опікувався ним о. Тит Войнаровський. — Тому шлю короткий нарис життєпису сл. п. проф. д-ра Івана Панькевича та прохаю про публікацію його.

Проф. д-р Іван Панькевич народився 1888 р. у Цеперові, Львівщина, де парохом був о. Модест Метелля. Батько Івася Мартин був грамотним національно-свідомим, заможним господарем і він фінансував гімназійні і університетські студії свого найстаршого сина.

По скінченні народної Школи в Цеперові, Івась ходив до IV-ої гімназії у Львові при вул. Захарисевича, біля „Техніки", й там склав матуру 1906 р. Його катехитом був відомий бл. п. о. шамбелян Степан Юрик, що піклувався всіми гр.-кат. обряду учнями цієї гімназії.

Два перші роки філософії студіював у Львівському університеті. На другому році філософії був секретарем Головного Товариства „Просвіта" у Львові. Два останні роки філософії скінчив у Відні і там склав докторську дисертацію. Літні ферії 1911 р. перевів на студіях у бібліотеці у Петрограді. Був вихованцем віденської слявістичної школи. По смерті проф. Ягіча став викладачем-професором російської мови і префектом Консулярної Академії у Відні.

Одружився з дочкою гофрата Карановича у Відні і жив там. У 1919 р. переїхав до Ужгороду і працював у шкільному refераті, поки Жаткович був у закарпатськім уряді, — опісля вчив у гімназії. По окупації мадярами Закарпатської України переселився до Праги як професор української філології при університеті Карла і на тім пості, з причини недуги цукриці, помер 25-го лютого 1958 р., проживши 70 літ. По зайнятті Праги в 1945-му р. Червоною Армією був ув'язнений і сидів коротко в тюрмі на Панкраці.

Д-р І. Панькевич, визначний український мово- і літературо-знавець та діялектолог, який залишив десятки друкованих праць у знаних славістичних журналах і недрукованих (словник українських закарпатських діялектів), був високої культури, релігійним, лагідної вдачі, елегантної поведінки, товариським і мав хист вести дебати.

Літні ферії, під час гімназійних і університетських студій, переводив у родичів у Цеперові, де з трьома студентами I) вели просвітну працю, висднали в громаді дім, що приміщував читальню „Просвіта", „Сільський Господар", „Сокіл", молочарню і аматорський драматичний кружок — ще перед першою світовою війною.

Д-р не забував відвідати свого кревняка о. Бернацького, пароха Підборець коло Львова.

Приманою проводити літні ферії в рідному селі були купелі в регульованій річці зв. „Думний", що плила за селом і зелено-пухова пляжа та догідний, залізничий доїзд до Львова з двох станцій: Борщович і Запитова.

Професор втратив кревняка, бл. п. вістуна Михайла Панкевича, — абсольвента гімназії у Львові, який один з перших поклав свою молоду голову на Академічній площі першого листопада 1918 р.

Хоч жили ми далеко від себе, — то доля була ласкавою і збирала нас деколи разом: в 1916 році стрінулися ми у Відні; 1918 р. вечір „Сильвестра" провели ми разом у гофопері у Відні. Перебув я тоді кілька днів у д-ра, поки пор. УСС Д. Катамай зорганізував поїзд з Відня через Будапешт-Лавочне-Стрий до Галичини, після щасливої втечі з Домбя під Краковом 1920 р. пізньою осінню віднайшов мене проф. у студентській мензі на „Слупі" в Празі; 1925 р. прощалися ми в домі професора в Ужгороді при звуках фортепіяна на якому грала мала тоді п. Мартуся, — тепер заміжня за д-ром Бращайком.

Кінцеве особисте і наших родин прощання відбулося у травні 1945 р. у Празі, зайшов до нас професор з дружиною і прошептав „кому в дорогу, тому й час". Був це для нас — крик журавлів.

I) А. Паславський — ст. ветерин., С. Дмитройко ст. прав і І. Рижій — ст. мед.

ПІСЛЯ ОСТАННЬОГО ДЗВІНКА

Це вже стало традицією: після останнього дзвінка „ударні загони" студентів Харкова, Києва, Одеси, Дніпропетровського вирушають на цілину, — пише П. Закута, кореспондент „Молоді України" (29 жовтня).

А ось і здобутки цілинників, — тішиться кореспондент: — десятки нових мешкань, клюбів, шкіл, дитячих садків, їдалень...

Де? В Україні? Ні, у 50 радгоспах Кустанайської області.

„Юнаки і дівчата, — ілюструє далі П. Закута, — подарували місцевим бібліотекам 74 тисяч книжок, школам — устаткування для 9 фізичних, 11 хемічних, 3 біологічних кабінетів, дві радіофізичні лябораторії та дві метеорологічні станції".

УКРАЇНСЬКИЙ ДНІПРО І... МОСКОВСЬКІ КОРАБЛІ

На Дніпрі почали плавати нові кораблі. Їх назви „Парижская Коммуна" і „Белгород - Днестровский" (З „Радянської України" 29 жовтня).

ХОР ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА З КЛІВЛЕНДУ В ТОРОНТІ

В неділю, 24 жовтня в Торонті відбувся гостинний виступ Українського Хору ім. Тараса Шевченка з Клівленду. Публіка вщерть виповнила велику залю Массей Голл.

Мистецький керівник і диригент цього ансамблю — Ярослав Барнич, відомий український музика, кол. диригент Львівської Опери, композитор і довголітній педагог. Саме його особі мішаний хор ім. Т. Шевченка завдячує подивугідний ріст, популярність та незаперечну мистецьку вартість. Завдяки його невтомній та відданій мистецькій праці хор спроможний на виконання таких складних творів як поема „Хустина" Л. Ревуцького, „Вечерниці" П. Ніщинського з участю солістів і симфонічної оркестри.

Управа Хору довершила великого виховного діла. Вона зуміла згуртувати 150 хористів, з чого більше 60 відсотків становить українська молодь народжена по-за межами Батьківщини, здебільшого в ЗДА.

Тут, за посередництвом мистецтва, вщеплюється любов до української культури. Мистецтво, — це авторитетний і спокійний чинник у вихованні молодої людини. Авторитетний, бо безпосередньо впливає на душу людини; спокійний, бо неімперативний і приманливий. Такий спосіб виховання нашої молоді в національному дусі — конструктивний і бажаний.

До успіху хору ім. Т. Шевченка в Торонті причинилися у великій мірі запрощені мистці-співаки п. Ш. Ордассі-Баранська (Метрополітен Опера в Ню Йорку) та п. В. Мельничин (Сівік Опера в Шикаго).

На окреме признання заслуговує праця Балету Осередку СУМА в Клівленді під кер. В. Богуславського, який співпрацюючи з хором, доповнює його та оживляє динамічними танками.

Перед початком концерту в Торонті д-р З. Винницький заявив, що „Український Хор ім. Т. Шевченка в Клівленді намагався дати зразок як слід працювати з українською молоддю". І цей приклад, на нашу думку, був зовсім удачний; його треба за всяку ціну наслідувати; він заслуговує на всесторонню підтримку з боку нашого громадянства.

Черговий виступ Українського Хору ім. Т. Шевченка в Клівленді відбудеться в Дітройті. Сердечно рекомендуємо його нашій публіці, а зокрема українській молоді.

іко

Нюарк, Н. Дж.

ПРИЄМНА І КОРИСНА ІМПРЕЗА

Щаслива імпреза

13-го листопада відбулася в авдиторії парохіяльної школи при церкві св. Івана Хрестителя приємна імпреза. Спонзорами її були зорганізовані при парохії пані, що займаються робленням пирогів, продаж яких приносить завжди гарний прибуток на будову нової церкви. Імпреза влючала розваговий концерт, в якому брали участь: Зеня Лавришко Бундзяк, Валя Калин, Іванна Кононів, Степа Магмет та Володимир Гентиш. Цих виконавців вже не вперше доводилось вітати численно зібраній публіці на подібних імпрезах, з яких ввесь дохід призачувано на потреби нашої теперішньої величавої церкви.

В програму концерту ввійшли музичні монтажі, (дуети) у виконанні Валі Калин (сопран) і Іванни Кононів (альт), сольоспів Зені Лавришко Бундзяк та гуморис. монологи „Гриця Зозулі" у виконанні Степана Магмета.

Якщо говорити про вокальний дует Валі Калин і Іванни Кононів, то їхні голоси приємні і дуже добре вуються на признання за особливо вміле виконання свого специфічного репертуару легкого, вокального жанру.

Зеня Лавришко Бундзяк, (сопран) обдарована незвичайно милою краскою голосу. Як завжди, і цим разом дала доказ дбайливо продуманої інтерпретації ліричних і жартівливих українських народніх пісень.

Степан Магмет в ролі Гриця Зозулі дуже переконливий. Приємна інтонація, прозора дикція та безпосередність вислову викликували щирі оплески та вибухи невимущеного сміху.

Акомпаніював популярний та всіми люблений Володимир Гентиш, якого вроджений гумор завжди прикрашує цього роду імпрези.

Всім виконавцям за їх жертвенний, безкорисний вклад праці сердечне спасибі.

Коли додати, що розгравка, яка слідувала після концерту, крім особливих, собі притаманних переживань, принесла 450 дол. доходу, то треба уважати задум цілої імпрези дуже щасливим.

Н. Н.

ЗАНЕДБАНА КАЧАНІВКА

У Качанівці на Чернігівщині бував Тарас Шевченко. У Качанівці жили Гоголь, Гребінка, Куліш, В. Забіла, Рєпін...

Головний палац, — власниками якого колись були Тарновські, збудовано за проєктом архітекта Растреллі. Але... все тут занедбане, палац руйнується, стіни позатікали, потріскалися, гзимси обвалюються, залізні перекриття, грати поіржавіли. Враження таке, — пише Володимир Дарда в „Літературній Україні", — неначе потрапляєш до якогось казкового замку, завороженого злим ворожбитом і забутого людьми...

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

ОСОБИСТІ ПРИБУТКИ АМЕРИКАНЦІВ В ЛИСТОПАДІ Ц.Р. ЗБІЛЬШИЛИСЯ НА $4.4 БІЛЬЙОНА, і становили $545.6 більйона в річному відношенні, майже стільки само, як у вересні, коли були виплачені збільшені старечі пенсії з соціяльного забезпечення з важністю від 1-го січня ц.р. Оце збільшення особистих прибутків свідчить про те, що економіка цієї країни збільшується, бо люди більше заробляють. Річне відношення дістаємо таким способом, що прибутки з одного місяця (листопада) множимо через 12.

Ділимося сумною вісткою,
що 24-го грудня 1965 р. о 12-ій год. 10 хвилин
після довголітніх тяжких мук померла у віці 19 літ
наша Дорога ДОНЕЧКА і СЕСТРИЧКА

ІРИНА КУДАНОВИЧ

ПАРАСТАС — 26 грудня в заведенні Градовського о год. 7:30 веч.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — в Катедрі св. Покрови в Дітройті при 3530 — 29 вул. о год. 10 ранку, 27-го грудня ц. р.

ПОХОРОНИ відбудуться на православному цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж. о год. 12-ій у середу, 29-го грудня 1965 року.

о. МИХАЙЛО і ГАЛИНА КУДАНОВИЧІ
з дітьми: ІГОР, МИРОН, ІВАН

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.

ДМИТРА КРАВЦЯ

П'ятниця, 31-го грудня 1965 року
год. 8-ма ранку
в ЦЕРКВІ СВ. АПП. ПЕТРА й ПАВЛА
GREENE & SUSSEX STS., — JERSEY CITY, N.J.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

ТОВАРИШІ

Замість квітів на могилу
сл. п. д-ра СТЕПАНА ВИТВИЦЬКОГО
Президента Української Народної Республіки в екзилі
зложили 100.00 долярів
на сиротинець в Філядельфії
Д-р Володимир і Надія ШКІЛЬНИКИ

ПОДЯКА

З Доручення і на Наказ ВСЕВИШНЬОГО
в дні 23-го квітня 1965 року
відійшов в останній похід у Вічність

славної пам'яті
ПЕТРО ДЯЧЕНКО

Ген. Штабу генерал-хорунжий Війська Української Народньої Республіки, — Командир Кінного Полка „Чорних Запорожців" Дієвої Армії УНР, Учасник Зимового Походу. Командир Протипанцерної Бригади 2-ої УД — Української Національної Армії, Лицар Залізного Хреста та Хреста Симона Петлюри, Власник високих бойових відзначень Українських та чужих Армій.

Покійний народився 30 січня 1895 р. в Березовій Луці на Полтавщині. Помер 23 квітня 1965 р. в Клементоні, Н. Дж., ЗДА. Похоронений 1 травня 1965 р. на Військовому Св. Андріївському Цвинтарі в Савт Бавнд Брук, Н. Дж., ЗДА.

У хвилинах нашого безмежного родинногоря, чимало Побратимів Зброї, Друзів, Приятелів та Знайомих Покійного, як також велика кількість Українського Громадянства, Членів комбатантських, молодечих, світських і церковних організацій — засвідчила нам вияви щиродружнього співчуття шляхом участі в похоронах, усно, чи письмовою дорогою. Не маючи досіль спроможності висловити Їм Усім нашу щиросердечну подяку, робимо це сьогодня на цьому місці та з глибини наших зболілих сердець, складаємо Усім найщиріше СПАСИБІ!

А зокрема ДЯКУЄМО:

Високопреосвященнійшому Митрополитові УПЦ в ЗДА — ІОАНОВІ, Преосвященнійшому Архиєпископові УПЦ в ЗДА — Владиці МСТИСЛАВУ, Високопреподобним Отцям: О. Царикові, С. Білякові, М. Рибачукові, О. Мицикові, М. Борисенкові, Б. Желехівському, С. Щадинському, В. Серафимовичеві, М. Кудановичеві та всім іншим за відправлення Заупокійних Богослужб, Панахид та Похоронних Обрядів, за прощальні слова і молитви за спокій душі Покійного та за вислови нам співчуття.

Високодостойним Панам Генералам: Андрієві Вовкові, Павлові Шандрукові, Олександрові Загроцькому, Петрові Самутинові, Михайлові Кратові, Аркадієві Валійському, Василеві Герасименкові, Олександрові Вишнівському, Отаманові Бульбі-Боровцеві та Всім Вельмишановним Старшинам і Козакам Армій УНР, УГА, УНА, УПА та інших військових з'єднань, за участь у похоронах, за вислови співчуття, за прощальні слова під час похоронів, як також за всі форми щиродружньої допомоги у нашому горю. Від щирого серця дякуємо Проводам та Членам Організацій: ПЛАСТ, СУМА, ОДУМ, УПМ за організовану участь у похоронах та за вислови співчуття.

Дякуємо: Гол. Управі ОбВУА, Гол. Управі Братства УСС, Гол. Управі Союзу б. укр. вояків в Канаді, Гол. Управі Братства вояків УД-УНА, Гол. Управі Т-ва вояків УПА, Гол. Управі Союзу Укр. Резистансу, поодиноким Станицям Братства кол. вояків УНА, відділам ОбВУА та всім іншим комбатантським організаціям і поодиноким Побратимам Зброї за вислови співчуття та участь у похоронах.

Наша щиросердечна подяка належиться Громадському Комітетові у Філядельфії, що всеціло зайнявся влаштуванням величавих похоронів Покійного, а зокрема його членам ВП. Паням і Панам: Петрові Генгалові, Д-рові Миколі Ценкові, Інж. Василеві Забродському, Інсп. М. Алексевичеві, Михайлові Ковальчинові, Марії Величко та всім тим, що всяко сприяли Комітетові в технічному переведенні похоронів.

Від щирого серця дякуємо: Сестрицтву Св. Ольги при Церкві Св. Покрови у Філядельфії і його голові ВП. Пані Лідії Макаренко за влаштування поминок після похоронів та Церковному Хорові цієї Церкви за звеличання похоронних обрядів своїм співом.

Окрему щиросердечну подяку висловлюємо нашим Друзям ВП. Панству М. В. Свічкарям, В. Т. Савчукам, Г. В. Біровцям та надівсе п. Марії Величко і п. Лесі Огоновській, що по справжньому — самаритянському, з християнською любов'ю і відданістю були нам помічні під час довгої недуги Покійного та всяко допомагали нам під час та після похоронів морально, матеріяльно. Нехай Всевишній надгородить Усіх Своїми ласками й щедротами!

ОЛЕНА ДЯЧЕНКО зі сином ПЕТРОМ
та вся РОДИНА ПОКІЙНОГО

Філядельфія, Па., ЗДА, грудень 1965.

ВПОВ. П. Л. ПЕТРОВИЧУ з Філядельфії
щиро дякують Сестри Василіянки
за різдвяний дар-коляду
на Манор Джюнійор Каледж.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ
в БРУКЛИНІ, ІНК.
— влаштовує —
в п'ятницю, 31 грудня 1965 р.
ЗУСТРІЧ НОВОГО РОКУ
БУФЕТ, ОБІД і ЗАБАВА
З НАПИТКАМИ І СВЯТОЧНИМИ ПЕРЕКУСКАМИ
в Українськім Нар. Домі, 216 Grand St., Brooklyn, N.Y.
Оркестра ДНІПРО гратиме від 9 веч. — 2 ночі
За резервацією тел. Тед Карплюк — RA 1-8672
Вступ $6.00

Увага! НЮАРК й ОКОЛИЦЯ! Увага!
УКРАЇНСЬКІ КОМБАТАНТСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ
Т-ВО КОЛ. ВОЯКІВ УПА, СТАНИЦЯ КОЛ. ВОЯКІВ
1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ і ВІДДІЛ ОбВУА
влаштовують останні в карнавалі
ТРАДИЦІЙНІ
ВОЯЦЬКІ ВЕЧЕРНИЦІ
в суботу, 19-го лютого 1966 року
Заля MOOSE HALL, IRVINGTON, N. J.

Увага! Увага!
ГАРТФОРД, Конн. і ОКОЛИЦЯ!
УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
в ГАРТФОРДІ
запрошує ВШ. Громадянство Гартфорду і околиці на
НОВОРІЧНУ ЗАБАВУ
і
ЗУСТРІЧ НОВОГО РОКУ
яка відбудеться
в НОВОЗБУДОВАНІМ ДОМІ
при 961 Ведерсфілд Евеню
дня 31-го грудня 1965 р.
від год. 8-ої веч. до 3-ої по пів.
Вступ на Забаву від особи — 5 долярів.
Управа просить резервувати місця до 28 грудня листовно на адресу: Ukrainian National Home, 961 Wethersfield Ave., Hartford, Conn., або телефоном, числа: 524-5702 або 246-9343 від 6-ої до 9-ої веч.
УПРАВА УКР. НАР. ДОМУ

ПОВІДОМЛЕННЯ
ЧЛЕНАМ І ВІДДІЛАМ УНСОЮЗУ

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як вполудне 30-го грудня 1965 року

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1965 рік. З уваги на це закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу, зокрема ті, які часто спізняються з висилкою вкладок, вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше, як у ЧЕТВЕР, 30-го ГРУДНЯ 1965 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному та конвенційному звітах.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСОЮЗУ

Зустрічайте
НОВИЙ РІК на СОЮЗІВЦІ
В П'ЯТНИЦЮ, 31-го ГРУДНЯ 1965 РОКУ
Новорічна програма
У ВЕЛИКІЙ, ОГРІТІЙ ЗАЛІ „ВЕСЕЛКИ"
•
ЗАБАВИ
в П'ЯТНИЦЮ і СУБОТУ при звуках
оркестри ОСЕРЕДЧУКА
Новорічна вечеря та столики під час забави
ТІЛЬКИ ЗА ПОПЕРЕДНІМ ЗАМОВЛЕННЯМ

Д-р РОМАН ОСІНЧУК
ВИЇХАВ НА ВАКАЦІЇ
ПОЧНЕ ЗНОВУ ПРИЙМАТИ ХВОРИХ
10-го СІЧНЯ 1966 РОКУ.

ГРОМАДЯНИ!
ЧИ ВИ СКЛАЛИ ВЖЕ ЦЬОГОРІЧНИЙ
Національний Датох УККА?
ЯКЩО ЩЕ НІ, ЗЛОЖІТЬ ЙОГО НЕГАЙНО?
ЗБІРКА КІНЧАЄТЬСЯ 31-го ГРУДНЯ!
Посилати:
UKRAINIAN CONGRESS COMMITTE OF AMERICA
302 West 13th Street, New York, N.Y.

Заклик Головної Канцелярії УНСоюзу до Секретарів і Організаторів УНС!

Ще кругло 500 членів бракує до осягнення нашої цьогорічної мети: 5,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ. Тому закликаємо й прохаємо Вас докласти всіх старань до того, щоб їх здобути ще в ці останні дні року!

Тому, що рік кінчається в п'ятницю, аплікації членів можна вислати до Головної Канцелярії ще 1-го січня 1966 й вони будуть зараховані на 1965 рік!

Головна Канцелярія УНС

КОЛИ ПОДОРОЖУЄТЕ:
• АВТОМ власним або чужим
• АВТОБУСОМ
• ПОЇЗДОМ
• ЛІТАКОМ чи
• КОРАБЛЕМ
всюди і завжди хоронить Вас
акцидентова грамота
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

ХРОНІКА УВАН У ЗДА

Ювілейні дні в Академії

Ряд ювілейних днів припав на цю осінь — 20-тиліття заснування УВАН у Західній Німеччині і Музей-Архіву Академії, 15-тиліття початку регулярної праці УВАН у ЗДА.

Наукові конференції Академії в жовтні 1965 року

2 жовтня — доповідь д-ра І. Лисяка-Рудницького на засіданні Історичної Секції: „Враження з Міжнародного Історичного Конгресу у Відні". 9 жовтня — доповідь Ст. Максимюка на засіданні Музикологічної Секції: „Соломія Крушельницька та її фонографічна спадщина" 17 жовтня — доповідя президента УВАН у ЗДА, проф. О. З. Архімовича „Підсумки діяльности УВАН у ЗДА в 1964-65 академічному році". 24 жовтня — засідання Комісії для Дослідів над пореволюційною Україною — СРСР, доповідь проф. В. Голубничого: „Реформи прем'єра Косигіна". 28 жовтня — доповідь проф. Ф. Луцева: „Враження з подорожі по Україні в цьому році"

Виставка дереворізів Якова Гніздовського

8 жовтня відкрилась ретроспективна виставка (1944-1965) дереворізів Якова Гніздовського, вступне слово сказав проф. Ю. Шевельов, доповіді: проф. Д. Горняткевич — „Яків Гніздовський як мистець", Юрій Лавріненко — „Яків Гніздовський у мистецькій критиці Парижу й Ню Йорку".

Концерт двох поколінь

17 жовтня, після доповіді проф. О Архімовича, відбувся концерт, в яком у взяли участь: О. Буніна-Сарач, А. Кавлініс, І. Кіпа, Т Маковська, Г Сарач, Ф Фаллетта, Ю. Кейс, В Кіпа, Є Крахно і Л Рейнарович.

Діяльність членів УВАН у ЗДА

У науковому збірнику, виданому в Західній Німеччині з нагиди 70-тиріччя проф. Д. І. Чижевського, поміщено статті на теми славістики, мовознавства і філософії учених з багатьох країн світу. Збірник містить статті таких дійсних членів УВАН у ЗДА: О. Пріцак, Ю. Шевельов і І. Шевченко, та статтю голови УВАН у Канаді, Я. Рудницького.

У видавництві Вільгельм Фінк у Мюнхені у жовтні 1965 року вийшла праця Д. Чижевського „Старослов'янські літератури, теорія літератури".

Дійсний член УВАН у ЗДА, проф. М. Зайцев зареєстрував у серпні 1965 року ще один патент „Селективна гідрогенізація жирних олій".

Д-р Теодор Мацьків, професор Університету Акрону, взяв участь у Міжнародному Історичному Конгресі у Відні. В японській газеті „Шайнучі Дейлі Нюз" за 4 і 5 травня 1065 року він помістив статтю про Україну.

Музей-Архів УВАН у ЗДА

Музей-Архів УВАН був заснований 10-го жовтня 1945 року, отже в цьому році скінчилось 20 років його існування. Серед численних поступлень у жовтні було кілька цінних ювілейних дарунків: І. Городецький подарував книжку, що вийшла в рік першого видання Кобзаря — „Пан Халявський" Г. Квітки-Основ'яненка (Петербург, 1840); від О. Лятуринської отримано 12 писанок її роботи, від С. Максимюка — записи на стрічці 24 арій і пісень у виконанні Соломії Крушельницької; від Г. Яремчука — 16 томів оправлених річників „Свободи" і „Українського Слова" (Париж); від Бібліотеки Радіо-Свобода — українські газети і журнали. 3 інших важливих поступлень: від Й. Гірняка і О. Добровольської — ескіз М. Радиша до одної театральної постановки; портрет роботи К. Антонович; від Б. Мартоса — 36 одиниць з його листування в справі встановлення текстів державних актів; від О. Коцевалової — архів покійного дійсного члена УВАН у ЗДА, С. Коцевалова (125 одиниць). Крім того, одержано книжки, рукописи й фотографії від таких дарителів: О. Архімович (26), М. Бігус (1), Л. Биковський(13, С. Гаєвська (28), О. Добровольська (8), В. Горбачевський (1), Г. Голіян (1), С. Гординський (3), Л. Грицак (9), Д. Гуменна (2), Л. Гец (1), Б. Загайкевич (1), Я. Зозуля (1), В. Кедровський (16), І. Кмета (1), Л. Коваленко (14), І. Коровицький (5), І. Лисяк-Рудницький 7), о. П. Маєвський (1), Л. Марголіна (1), Б. Мартос (48), А. Орел (1), В. Павловський (3), В. Прохода (4), О. Рішай (38), Й. Хімчук (1), В. Чапленко (3), М. Шляхтиченко (1). Від редакцій газет та журналів одержано 218 одиниць, від інших установ — 125. Придбано 5 книжок.

Грошові надходження до Академії

Протягом вересня і жовтня 1965 р. до Академії надійшли такі суми: 200 дол. від Українського Народнього Союзу, 100 дол. від Софії Гаєвської. По 50 дол.: від Українського Робітничого Союзу, Соломона Гольдельмана (Єрусалим), С. Гординського і Парма Сейвінг Ко. (Огайо) 45 дол. від А. Пашука (Ню Йорк), 34 дол. від Ю. Лавріненка. Пожертви і внески по 25 дол. надіслали: К. Варварів (Вашингтон), Г. Гавриленко (Філядельфія), Г. Гагарин (Джерзі Сиsті), А. Енгель (Н. Й.), М. Зайців, Р. Карбівник (Філядельфія), М. Левансів (Н. Дж.), Є. Нольден (Н. Й.), А. Орел (Перт Амбой), О. Повстенко (Вашингтон), І. Світ (Н. Й.), Т. Сосновий (Вашингтон), Є. Федоренко (Н. Й.); 20 дол. надіслала Оксана Соловей; по 15 дол. — М. Заклинський (Н. Й.), Л. Марголіна (Вашингтон), д-р К. Бризгун (Торонто), Ю. Зеленський (Н. Й.); по 10 дол. П. Вовк (Н. Й.), Л. Грицак (Н. Дж.), Я. Зозуля, М. Несін, О. Несін, Н. Нововірський, Л. Соневицький (Н. Й.), А. Статникова, Ю. Фещенко-Чопівський; Родина Кресрів надіслала дол. 8.90 — відсотки одержані з УНСоюзу, по $5: Ф. Луців (Мінн.), А. Мілянич (Н. Й.), д-р А. Пашківська (Н. Дж.); $3 — Є. Філіпов.

Замість квітів для вшанування покійних

Пам'яті д-ра С Витвицького, Президента УНР в Екзилі — 15 дол. від Американського Комітету за Незалежність Північного Кавказу.

Пам'яті д-ра Євгена Приходька і В. Ставинського:, від З. Мацик, від К. Пащук — дол. 15.

Пам'яті д-ра С. Демидчука д-р Р. Сочинський — 50 дол. Й. Оришкевич — 25 доларів, Стефанія Гуцалюк — 10 дол.

Пам'яті Олени Чехович: Л. Дражевська — 10 дол.

Пам'яті В. Бемко: від Р. Загайкевича — 10 дол.

Пам'яті Артема Зубенка у річницю смерти — від С. Нечипорука 22 дол.

Пам'яті Анни Олексієнко — від Марії і Лева Биковських — 10 долярів до Фундації Академії і 5 дол. на видання хронології життя і творчости Лесі Українки.

Пам'яті Володимира Тимошенка надійшло 55 дол. від Товариства Прихильникі УНРАД-и у Сан-Франсіско: М. Громницький 10 дол., і по 5 дол. Т. Денис, Д. Канацький, Є. Клеопова, О. Лиско, О. Мельник, Л. Нечай, І. Панікар, М. Сорока; 3 дол. — В. Панасенко, 2 дол. — Я. Ніколів

Надходження до спеціяльних фондів Академії

У вересні й жовтні надійшли такі пожертви до фонду видання праці Ольги Косач-Кривинюк „Леся Українка. Хронологія життя і творчости": 70 дол. — 29 відділ Союзу Українок у Шикаго, 50 дол. — Ольга Теребус-Кекіш, 25 дол. — Український Робітничий Союз. За підписним листом ч. 65 через Валентину Єрмоленко (Мінн.) — 21 дол. від 19 осіб. За підписним листом ч. 63 через Анну Кравчук, Український Золотий Хрест, Дітройт — 59 дол. від 22 осіб. За підписним листом ч. 64 через І. Сингаївського (Мінн.) — 48 дол. від 15 осіб. За підписним листом ч. 69 через Стефанію Левченко, Союз Українок Америки, Денвер — 20 дол. від 22 осіб. Одержано 5 дол. від д-ра К. Бризгуна (Торонто).

До Фонду видань праць О. Оглоблина надійшло 20 дол. від Ю. Манастирського (Дітройт) і 5 дол. від д-ра К. Бризгуна.

До Фонду вшанування пам'яті Т. Осьмачки: 5 дол. від Ф. Украдиги і 3 дол. від І. Кмети.

До Фонду ім. Д. Дорошенка для допомоги потребуючим українським ученим: 20 дол. — А. Базар (Торонто), по 10 дол. — М. Фішер-Шлух (Ілл.) і В. Чхірда, по 5 дол. — О. Гайдамака, О. Гудзовська, П. Бреславець, В. Міяковський, А. Нещадименко, О. Чапельський, по 2 дол. — Н. Осадча-Яната і В. Дебайло.

Стан оплати боргу за будинок

У вересні виплачено Українському Народному Союзові 185 дол. відсотків на позичку. Борг за будинок на 1 листопада 1965 року — 15,734 дол.

У жовтні місяці відзначено річницю смерти (21. X.) Єлісея Прохоровича Кривобока, який за свого життя, в жовтні м-ці, за порадою Семена Василенка, склав пожертву на Академію в сумі 3.000 долярів і вписав своє ім'я, як найбільший жертводавець УВАН у ЗДА.

Від Управи УВАН у ЗДА і Управи Фундації Академії

Висловлюємо вдячність усім жертводавцям, що на їх внесках тримається вся праця нашої установи. З нагоди ювілейних днів Академії звертаємось до всіх членів і наукових співробітників Академії та до всіх прихильників відзначити двадцятиліття існування вогнища української науки у вільному світі своїми пожертвами на наукову та видавничу працю Академії та для остаточної сплати боргу за будинок Академії. Далі збираємо кошти на такі фонди: видання праці „Леся Українка. Хронологія життя і творчости"; фонди вшанування М. Ветухова і Т. Осьмачки, фонди „Аналів" та „Історичних збірників", видання праць О. Оглоблина і фонд допомоги потребуючим українським ученим та їх родинам.

Нагадуємо, що всі внески й пожертви до Академії користуються податковими пільгами. Пожертви просимо надсилати на адресу:

The Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S. 206 West 100 St. New York, N.Y. 10025

Збори Відділів УНСоюзу

СУБОТА, 1-го СІЧНЯ 1966 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Річні збори Б-ва св. Василія Великого — 364 Відд. в УНДомі, 3161 East 93rd St., о год. 2 по пол. Проситься членів прибути на річні збори. — В. Брездун, предс., Е. Макарик, секр. В. Владика, фін. секр.

НЕДІЛЯ, 2-го СІЧНЯ 1966 р.

ТРЕНТОН, Н. Дж. Річні збори Т-ва Запорозька Січ — 245 Відд. о год. 2-ій по пол. в залі Укр. Правосл. Церкви при 824 Adelin St. Проситься членів прибути на збори, вислухати звіт Управи і вибрати управу на 1966 рік. — М. Мартиненко, секр.

СКРЕНТОН, Па. Річні збори Б-ва св. Марії — 123 Відд. год. 2-ій по пол. в залі укр. парохії св. Михаїла, ріг Товел і Норт Мейн Евню. На порядку дня: звіт Управи, вибір нової управи на 1966 р. та інші справи. Проситься членів обов'язково прибути. — І. Голік, секр.

Увага! НЮАРК, ІРВІНГТОН й ОКОЛИЦІ!
Замовляйте Різдвяні квіти
з „FERNCO"
ВІД ВАШОЇ
Української Квітярні
Різдвяні прикраси могил — Букети — Корсажі
Весільні квіти — Шпитальні квіти
Похоронні вінки
765 Springfield Avenue IRVINGTON, N.J.
Telephone 371-4197
Принесіть це оголошення зі собою і дістанете даром рожу.

ОБЛАСНОГО ОРГАНІЗАТОРА
на Ню Йорк, місто і стейт,
ЗА ПОСТІЙНОЮ ПЛАТНЕЮ, ЖИТТЄВИМ И ШПИТАЛЬНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ, И ЗВОРОТОМ КОШТІВ ПОДОРОЖЕЙ
шукає від зараз
Український Народний Союз
81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Тел.: з Ню Йорку — BA 7-5337
з Ню Джерзі — HE 5-8740

ЦІННИЙ ДАРУНОК
ПЕРЕДПЛАТА
„СВОБОДИ"
ДЛЯ ВАШИХ РІДНИХ, ПРИЯТЕЛІВ чи ЗНАЙОМИХ
Річна передплата тільки $12.00
Канада, Джерзі Сиsті і заграниця — $14.00
Замовлення залучуючи чек або моні ордер слати „SVOBODA", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. 07303

НАЙНИЖЧІ ОПЛАТИ ФІНАНСУВАННЯ АВТ
$4 РІЧНО ВІД $100
36 МІСЯЦІВ ДО СПЛАЧУВАННЯ
(Забезпечення на авто може бути включене)

Сума позички	Сума з доданим відсотком	Сплати через 36 місяців
$1,000	$1,119.96	$ 31.11
1,500	1,679.76	46.66
2,000	2,239.92	62.22
2,500	2,800.08	77.78
3,000	3,359.88	93.33
3,500	3,919.68	108.88

Уживані авта фінансовані за низькими ратами
HUDSON COUNTY NATIONAL BANK
JERSEY CITY
BAYONNE WEEHAWKEN
HOBOKEN GUTTENBERG
UNION CITY NORTH BERGEN

НАЙКРАЩИЙ І НАЙБІЛЬШ ВІДПОВІДНИЙ ДАРУНОК НА РІЗДВО І НОВИЙ РІК
СВ. ПИСЬМО
СТАРОГО І НОВОГО ЗАВІТУ
ВИДАНЕ В РИМІ
Це перший повний український переклад всіх книг св. Письма. 1422 + XXIV сторінок друку на тонкому індійському папері — 14 кольорових ілюстрацій — 2 великі кольорові мапи.
Ціна:
Оправлене в люксусову скіру, позолочене $20.00
Оправлене в скіру, позолочене 15.00
Оправлене в штучну скіру 12.00
ЗАМОВЛЯЙТЕ ЗАРАЗ, ЩОВ МОГЛИ ОТРИМАТИ ЩЕ ПЕРЕД СВЯТАМИ.
Замовлення слати на таку адресу:
PP. BASILIANI
via S. Giosafat, 8, Roma (Aventino), Italy
Св. Письмо висилається за попереднім висланням належности. Гроші висилати в листі — тільки чеком, на ім'я: PP. BASILIANI

Праця
HELP WANTED MALE
MACHINE SHOP TRAINEES
Some mechanical Aptitude necessary.
See our larger ad under machinist.
ZARKIN MACHINE CO.
34-19 10th St., L.I. City
Convenient to Subways & Buses
An equal opportunity employer

DAY ORDERLY
7 A.M. to 4 P.M.
EVENING ORDERLY
3 P.M. to 12 P.M.
Experienced only. Liberal benefits, vacation.
METHODIST HOSPITAL OF BROOKLYN
506 6th St. 780-3316

SINGLE SPINDLE CARVER
Experienced on picture frames. Good pay. Steady nice working conditions. Call all week —
RE 7-3572

The Viking Tool and Machine Corp., now has immediate openings for;
LATHE OPERATORS;
Class A lathe operators, engine or turret; must do own set up; on automatic machines. Good base pay plus incentive bonus and all benefits. Only throughly experiences. 20 Main Street Belleville, N.J. PL 9-9300

Праця
MALE & FEMALE
CANVASSERS
Door to door. Experience not necessary. Light work. $1.50 per hour plus bonus on deliverd sale. Call bet. 10 AM & 12 noon 41-01 Bell Blvd, Bayside, Queens
Mr. Ski — HA 8-8044

ОПЕРЕЙТОРИ, -КИ
Досвідчені, секційна праця, Добра платня, постійна праця. Приємні умовини праці. Телеф. цілий тиждень
VAN MULI SPORTSWEAR
1614 George St., Ridgewood
GLendale 6-3767

МУЖЧИНИ
початкова платня $93.00
Maintenance Department великого Банку з досвідом або навчимо. Здібні початківці, мусять говорити і розуміти поанг. Постійна праця. 40 год., в день або в ночі. Всі бенефіти, вкл. доходовий бонус. Забезпечення, пенсія, госпіталізація.
Також ПРИБИРАЛЬНИЦІ
11 веч. — 7 ранку. Початкова платня $69 + всі бенефіти.
ADMIRAL TIDE AGENCY
25 West 14th Street N.Y.C.
Room 119

Праця
HELP WANTED MALE
MACHINISTS
1st & 2nd class
Milling Machine Operators
Hydrotel Operators
Hand Finishers
Profiler Operators
INSPECTORS MECHANICAL
Steady work & overtime
Day and night shifts
Liberal company benefits
Blue Cross, Major Medical; Life Insurance & Long Term Disability
Call Mr. John at RA 8-4090 or apply in person, 9-4
ZARKIN MACHINE CO.
34-19 10th St., L.I. City
Convenient Subways & Buses
An Equal Opportunity Employer

TOOL MAKER
Using sketches and/or prints. Must be able to build jigs, fixtures, tools & dies for air operated- equipment & power presses. Knowledge of electro-mechanical assembly essential. Start $3.00 per hour; + overtime & usual fringe benefits.
Call Mr. K. Haring,
727-1500.
An equal opportunity employer

BENCH MOLDER
Machine Molder, Grinder. Experienced on illuminum & bronze. Good pay, steady. Good benefits.
Westchester Casting Corp.
36 Haven Avenue
Mt. Vernon, N.Y. 914 MO 4-3505

ЮВЕЛІР
досвідчений при 14 карат. жіночих брайсолетах - годинниках. Постійна праця, приємні умовини праці. Тел. цілий тиждень.
OSCAR PERLICZ
48 W. 48th St., New York, N.Y.
JU 2-5147

MACHINIST 1st Class
JIG BORERS
INSTRUMENT ASSEMBLERS
Rapidly growing Mfg Co. Offers liberal benefits & overtime. Call all week.
Vanguard Instrument Corp.
20 Centenial Avenue
Roosevelt, L.I. 516 FR 8-8072

MACHINE SHOP HELPERS
Start as Painter Ambitious Married Man. Can advance. Excellent opportunity for right men.
FARMINGDALE SHOP
Call (516) HR 3-3582

ARKA Company
DEPARTMENT STORE
48 E. 7th St.
Tel.: GR 3-3550, New York City
БІЖУТЕРІЯ: швайцарські годинники, медалики, вічні пера „Пелікан" і інш.

Різне
Українське Висилкове Бюро
ROMAN PARCEL SERVICE
141 2nd Ave., New York City
Tel.: GR 5-7480 — бажає — ВСІМ ВЕСЕЛИХ СВЯТ та щасливого НОВОГО РОКУ
Дня 25 і 26-го грудня 1965 р., як також 1-го і 2-го січня 1966 року бюро буде закрите.

ПОТРЕБУЄТЕ ГРОШЕЙ?
Позики на оплату студій, купівлю і направи домів, авт, лікарські рахунки і всякі потреби
Самопоміч
558 Summit Ave.
Jersey City 6, N.J.
Tel.: 795-4061 (між 6-8 веч.)

Real Estate
Увага! УКРАЇНЦІ! Увага!
Доми — Доми — Доми
від 2 род. — 30 род.
в різних околицях великого Ню Йорку. З малою готівкою.
Голоситися до
УКРАЇНСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА
TRIDENT REALTY CO.
98 Second Avenue
NEW YORK, N. Y.
Tel.: 477-6400

Sewing Machine for Sale
GRAND PIANO 4' 4"
DRK walnut. Elegant instrument. Superbtone & action. One owner Principals only.
Call to 4 PM AU 8-3050
After 6 PM WA 6-4529

ІСТОРИЧНЕ ОПОВІДАННЯ
У гостях добре, дома ліпше
Ціна — 85 центів.
SVOBODA
81-83 Grand Street
Jersey City, N.J. 07303

Funeral Directors
Theodore WOLINNIN, Inc.
Директор Похоронного Заведення
123 East 7th Street
NEW YORK, N. Y. (9)
Tel.: GR 5-1437
СОЛІДНА ОБСЛУГА

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
Completely
AIR CONDITIONED
Займається Похоронами в стейті NEW JERSEY
Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна й найкраща. У випадку смутку в родині, кличте, як в день, так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 Grand Street
(cor. Warren Street)
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel.: HEnderson 4-5131

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку ДАРОМ.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

Business Opportunity
Hurley, N.Y.
GENERAL RETAIL STORE
Including luncheonette, paper routes, gas, oil, groceries, barber shop etc. Plus 5 rm apartment.
Write Box 168, Hurley, N. Y. or Box D-22, Rm 714, 521 5th Ave., N.Y.C. or phone 914 338-3880

ПОЩО ТРАТИТИ ЧАС НА ПИСАННЯ АДРЕС?
Печатки
YOUR NAME AND ADDRESS
різного роду • в різних мовах • з емблемами • для організацій, установ, підприємств та приватного вжитку — виробляє —
ROMAN IWANYCKYJ
2883 Wilkinson Avenue
Bronx, N.Y. 10461
Печатка — 3 лінії на 2 інчі — $2.50. Висилаємо поштою.
Як рівнож візитівки
1.000 штук за $5.00.

ЦЕ ВЕЛИЧЕЗНА РІЗНИЦЯ, ДЕ ВИ ОЩАДЖУЄТЕ!
4.25% a year
Ощаджуйте від 15-го, заробляєте від 1-го кожного місяця.
Ощадності загарантовані до $10,000.00 державою — U.S. Govt.
IRVING SAVINGS
and Loan Association
126 MARKET STREET
near Main • PATERSON
ARmory 4-4204 • Daily, 9-3; Also, Fri. Eves. 6-8
FREE PARKING: Cor. Hamilton & Union Streets

ТАРЗАН, ч. 5 550. Що зробить лев?

Ніжно і співчутливо Тарзан вичистив рану від кулі у хворого лева

Час і дбайливість вилікували рану бестії. А тоді, одного дня, Нума встав і витягнув свої сильні м'язи,

Мавполюд із напруженням чекав на реакцію Нуми. Чи він буде приязний . . . чи може заатакує?